

7/497

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI

Sayı : B.02.0.004/0 2232

Konu :

10 / 12 / 2007

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi** : a) 31.10.2007 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/497-1098/2931 sayılı yazı.
b) 12.11.2007 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/106-11-12/4261 sayılı yazı.
c) 26.11.2007 tarih ve A.01.1.RTÜ.0.01.04.07/1290-17750 sayılı yazı.
d) 26.11.2007 tarih ve B.02.1.BYE.0.61.610/288-6217 sayılı yazı.

İlgi (a) yazı gereği İstanbul Milletvekili Fatma Nur SERTER'in Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği Sayın Başbakanımızın da kendileri adına Bakanlığım koordinatörlüğünde cevaplandırılmasını tensip ettiği 7/497 esas numaralı yazılı soru önergesiyle ilgili olarak Radyo ve Televizyon Üst Kurulu Başkanlığının ilgi (c) yazısı ve Basın-Yayın Enformasyon Genel Müdürlüğünün ilgi (d) yazısı ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Prof.Dr.Mehmet AYDIN
Devlet Bakanı

EK: İlgi (c) ve (d) yazılar.

DAĞITIM :

Gereği :

T.B.M.M. Başkanlığına

Bilgi :

Başbakanlığa

T.C.
BAŞBAKANLIK
Basın-Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü

ACELİ SÜRELİ

Sayı : B.02.1.BYE.0.61.610/288-6217

26 /11/2007

Konu : Soru Önergesi hk.

DEVLET BAKANLIĞINA
(Prof. Dr. Sayın Mehmet AYDIN)
Özel Kalem Müdürlüğü

- İlgi** : a. Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğünün 12.11.2007 tarihli ve B.02.0.KKG.0.12/106-11-12/4261 sayılı yazısı.
b. Bakanlıklarının 21.11.2007 tarihli ve B.02.0.004/02052 sayılı yazıları.

İstanbul Milletvekili Sayın Fatma Nur SERTER tarafından, Sayın Başbakanımıza tevcih edilen ve Sayın Başbakanımızın da kendileri adına Bakanlıkları koordinatörlüğünde cevaplandırılmasını uygun gördükleri yazılı soru önergesine, Makamlarınca verilecek cevapta yararlanılmak üzere, Genel Müdürlüğümüzün görev alanı da dikkate alınarak hazırlanan bilgiler, aşağıda sunulmuştur. Şöyle ki:

1. Soru Önergesine konu yayın durdurma kararı, 3984 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanunun 25 inci maddesine dayanılarak alınmıştır. Anılan maddenin 1 inci fıkrası, "Yargı kararları saklı kalmak kaydıyla yayınlar önceden denetlenemez ve durdurulamaz. Ancak, milli güvenliğin açıkça gerekli kıldığı hallerde yahut kamu düzeninin ciddi şekilde bozulması kuvvetle ihtimal dahilinde ise Başbakan veya görevlendireceği Bakan yayını durdurabilir." hükmünü içermektedir. Bu durumda Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Sayın Cemil ÇİÇEK'in, Sayın Başbakan tarafından görevlendirildiği açıktır.
2. Hakkari'de meydana gelen terörist saldırılarına ilişkin olarak alınmış olan yayın durdurma kararının gerekçeleri, karar metninde yer almaktadır. Buna göre karar, kamu düzenini ve halkın moral değerlerini, halkın güvenlik güçlerine olan güvenini korumak, toplumsal psikolojinin olumsuz etkilenmesini engellemek gerekçelerine dayandırılmıştır ki, bu gerekçeler, gerek İnsan Hakları Sözleşmesinin 10 uncu maddesine ve gerekse Anayasamızın 26 ncı maddesine uygun nedenlerdir.

Yukarıda da arz edildiği üzere "Yayın durdurma kararı", 3984 sayılı yasanın 25 inci maddesine dayanılarak uygulanan bir **yasal yaptırım** olup sansür niteliğini taşımamaktadır. Malumları olduğu üzere ifade özgürlüğü sınırsız bir özgürlük değildir. Gerek İnsan Hakları Sözleşmesinin 10/2 inci maddesi, gerekse

Anayasamızın 26 ıncı maddesi, ifade özgürlüğünün sınırlanma nedenlerini saymış ve bunun kanunla yapılmasını öngörmüştür. 3984 sayılı kanunun 25 inci maddesi de bu çerçevede düzenlenmiş, maruz sözleşmeye ve Anayasamıza uygun bir düzenlemedir.

Anayasamızın sansürü yasaklayan 28 inci maddesi, basılmış eserleri kapsamaktadır. Gerçektende Anayasanın maruz maddesi, “Basın hürdür, sansür edilemez” hükmünü içermektedir. İnsan Hakları Sözleşmesinin, ifade özgürlüğüne ilişkin 10 uncu maddesi, teknik niteliğini gözeterek radyo ve televizyon yayınlarını, basılmış eserlerden farklı bir yere koymakta ve bu yayıncılığın izne bağlanabileceğini hükme bağlamaktadır. Gerçektende hızı ve yaygınlığı dikkate alındığında, radyo ve televizyon aracılığıyla yapılmış bir yayının, toplum üzerindeki etkisini silmek mümkün değildir. Kanun koyucular da yayının bu niteliğini dikkate alarak düzenleme yapmışlardır. Bu durum karşısında kamu düzeninin ve milli güvenliğin korunması amacıyla radyo ve televizyon yayınlarının tedbiren durdurulması sansür olarak değerlendirilemez.

3. Yayın durdurma kararının gerekçeleri ve yasakladığı yayınların niteliği, karar metninde açıkça sayılmaktadır. Buna göre, kamu düzenini ve halkın moral değerlerini olumsuz etkileyen, güvenlik güçlerine dönük zaaf imajı yayan, toplumsal psikolojiyi olumsuz etkileyen yayınlar durdurulmuştur. Durdurma kararının alınmasına, radyo ve televizyon yayınlarında ifade özgürlüğünün, İnsan Hakları Sözleşmesinin 10 uncu maddesinin 2 inci fıkrasında vurgulanan “sorumluluk” içinde kullanılmaması neden olmuştur.
4. Doğal olarak toplumsal direnci artıran teröre karşı toplumsal dayanışmayı kuvvetlendiren yayınlar, yayın durdurma kararı kapsamında değildir. Esasen şiddete ve teröre karşı olmak bir gazetecinin uyması gereken en önemli etik kuraldır.

Saygılarımla arz ederim.

Salih MELEK
Genel Müdür V.

T.C.
RADYO ve TELEVİZYON ÜST KURULU
İzleme ve Değerlendirme Dairesi Başkanlığı

SAYI : A.01.1.RTÜ.0.01.04.07/1290

0017750

Ankara

KONU : Sn. Fatma Nur SETER'in yazılı soru önergesi hk.

26.11.2007

T.C.
DEVLET BAKANLIĞINA
(Sn. Prof. Dr. Mehmet AYDIN)

- İlgi: a) Başbakanlık Kan. Kar. Gen. Müd.'nün 12.11.2007 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/106-11-12/4261 sayılı yazısı.
b) 21.11.2007 tarih ve B.02.0.004/02052 sayılı yazınız.

İlgi (b) yazınız ekinde gönderilen ve İstanbul Milletvekili Fatma Nur SETER'in Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği yazılı soru önergesinde yer alan hususlar incelenmiştir.

3984 Sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanun ile radyo ve televizyon yayınlarının düzenlenmesi ve denetlenmesi görevi Radyo ve Televizyon Üst Kuruluna verilmiştir.

İlgili Yasanın "Yayınların Men Edilmesi" başlıklı 25. maddesinde "Yargı kararları saklı kalmak kaydıyla yayınlar önceden denetlenemez ve durdurulamaz. Ancak, milli güvenliğin açıkça gerekli kıldığı hallerde yahut kamu düzeninin ciddi şekilde bozulması kuvvetle ihtimal dahilinde ise Başbakan veya görevlendireceği bakan yayını durdurabilir.

Radyo ve televizyon kuruluşları, Cumhurbaşkanının veya Hükümetin; milli güvenliğin, kamu düzeninin, genel sağlığın ve genel ahlakın gerekleriyle ilgili bildirilerini yayınlamakla yükümlüdür.

Yukarıdaki fıkralar uyarınca alınacak icrai, idari kararlar aleyhine açılacak iptal davaları doğrudan doğruya Danıştay'da açılır. Danıştay bu davalara öncelikle bakar ve öncelikle karara bağlar. Yürütmeyi durdurma talepleri hakkında 48 saat içerisinde karar verir." hükmü yer almaktadır.

21.10.2007 tarihinde Hakkari'nin Dağlıca bölgesinde meydana gelen terörist saldırılar sonrası, Devlet Bakanı Sayın Cemil Çiçek tarafından, olayla ilgili yayınların durdurulmasına yönelik Üst Kurula gönderilen 23.10.2007 tarihli yazı, ilgili Yasanın hükmü gereğince Üst Kurul tarafından yayın kuruluşlarına duyurulmuştur.

Bu karara karşı bir yayın kuruluşu tarafından yapılan başvuru sonucu, Hakkari'nin Dağlıca bölgesinde meydana gelen terörist saldırılarda ilgili radyo ve televizyon yayınlarının durdurulmasına ilişkin kararın yürütmesi, Danıştay 13. Dairesi tarafından durdurulmuştur. Karara karşı yapılan itiraz ise, Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu tarafından reddedilmiştir.

T.C.
RADYO ve TELEVİZYON ÜST KURULU
İzleme ve Değerlendirme Dairesi Başkanlığı

İlgi yazı ekindeki yazılı soru önergesinde sorulan benzer bir karar, İstanbul'da 20.11.2003 tarihinde meydana gelen terör eylemleri sonrası, kamu düzeninin bozulmasının kuvvetli ihtimal olduğu bir durumun ortaya çıkması üzerine alınmış ve halkımızın moral değerlerinin olumsuz etkilenmemesi için; güvenlik kuvvetlerine dönük zaaf imajı yayın, halk arasında dehşet ve panik havasını yaygınlaştıran, tahkikat sürecini ve hazırlık soruşturmasını aksatacak şekilde isim ve kişilerle ilgili bilgi veren, ekonomik ortamı olumsuz etkileyecek spekülasyonları tahrik eden, insan onurunu incitebilecek yayınların 3984 Sayılı Kanunun 25. maddesi gereğince önlenmesi amacıyla Devlet Bakanlığı (Sn. Beşir ATALAY) tarafından 20.11.2003 tarih, B.02.0.005/2801 sayılı yazı gereği için Üst Kurula gönderilmiştir.

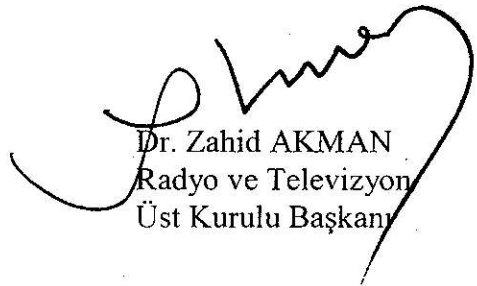
Medya, 4. kuvvet olarak halk adına yasama, yürütme ve yargıyı denetlemekte ve halkı bilgilendirmektedir. Bu, yayın kuruluşlarının varlıklarını meşrulaştıran en temel görevlerindendir. Ancak tüm diğer kurum ve kuruluşlar gibi, medyanın da gerek yasalarda düzenlenen, gerekse kendi iç yapısında belirlenen ve sosyal sorumluluk çerçevesinde değerlendirilebilecek sınırlamaları mevcuttur.

Haberler, şüphesiz izleyici/dinleyicilerin en önemsedikleri ve yayın kuruluşları açısından da en önemli programlardır. Bu programlar, kurgusal olmadığı için etkisi de o oranda belirleyici olmaktadır. Dolayısı ile, haberlerde yer alan konular, gerek ifade açısından gerekse görüntü açısından en çok duyarlılık isteyen konular olmak zorundadır. Yayın kuruluşlarımız bu konularda duyarlılıklarını büyük oranda göstermekte ve takdiri hak etmektedirler.

Bilindiği gibi, uzun süredir ülkemizi tehdit eden, ulusumuza büyük acılar yaşatan terör örgütü ile, güvenlik güçlerimiz büyük fedakarlıklarla mücadele etmektedir. Ancak terörle mücadele, tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de güvenlik güçlerinin dışında kurum ve kuruluşların desteği ile yürütülmekte ve sonuç alınmaktadır. Medya kuruluşları, bunlar arasında en önemli aktör olarak kabul edilmektedir. Terörle mücadele doğası gereği zaman zaman gizlilik ve zaman zaman da sağduyulu yayını gerekli kılmaktadır.

Hakkari'nin Dağlıca bölgesinde meydana gelen terörist saldırılar şüphesiz haber değeri olan önemli bir konudur. Ancak söz konusu gelişmelerin haberleştirilmesinde gerek bölge halkının endişelerini dikkate almak, gerek olası bir operasyonda güvenlik güçlerimizin başarısını olumsuz etkilememek, gerekse abartılı yorum ve tahminlerle ulusal ve uluslararası platformda ulus yararına aykırı sonuçlar doğurmaması için, daha fazla sağduyulu ve duyarlı bir yayın takip edilmesi tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de bir gereklilik olarak değerlendirilmektedir.

Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Zahid AKMAN
Radyo ve Televizyon
Üst Kurulu Başkanı